

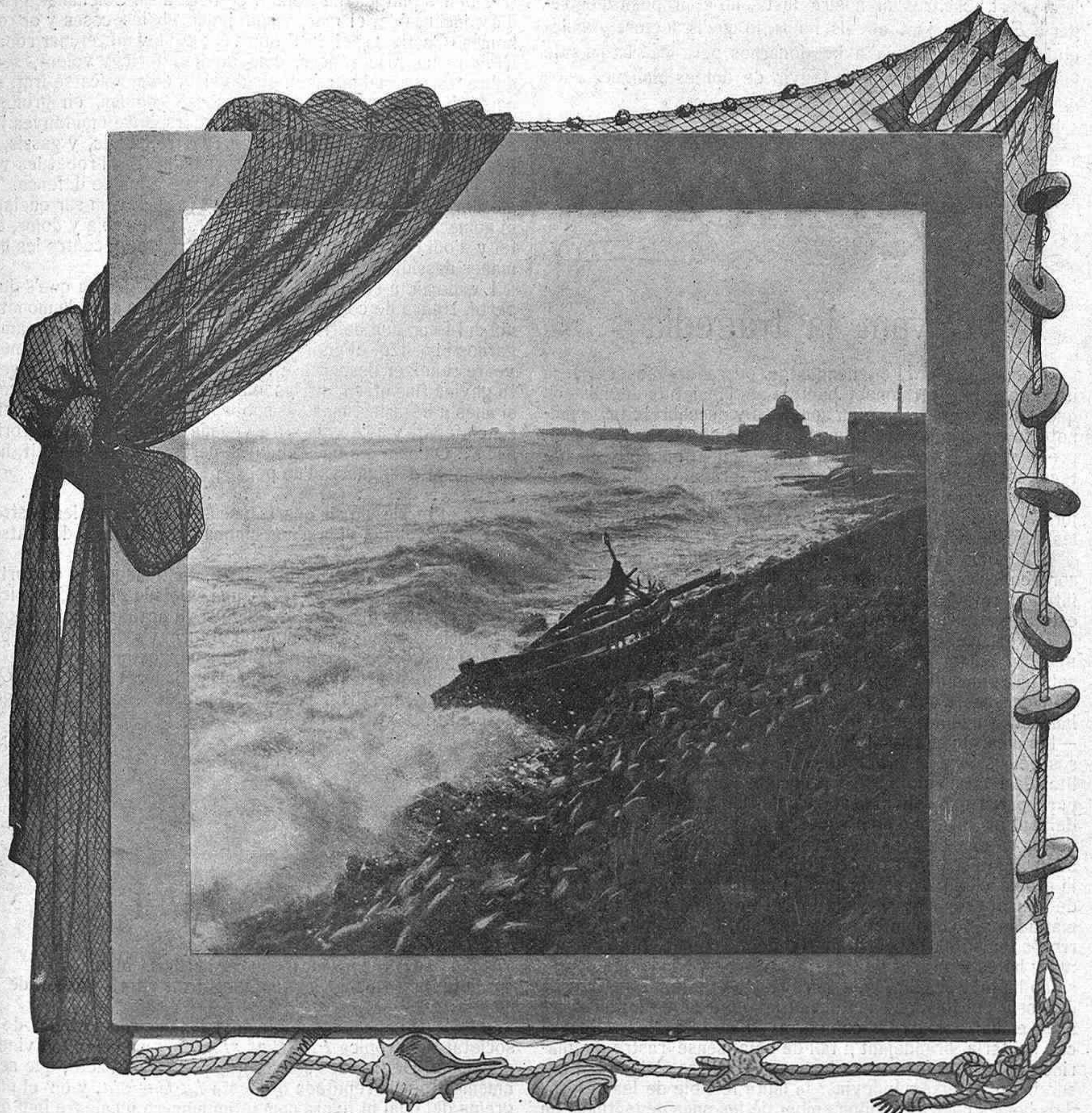
L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

BARCELONA, 10 DE FEBRER DE 1911

Núm. 1676 ————— ANY XXXIII

PERIODIC HUMORISTIC ILUSTRAT

10 centims ————— Atrassats: 20

La platja de can Tunis, l'endemà del temporal que ha omplert de dol les nostres costes.

Les víctimes del mar

Iniciada pel nostre estimat company *El Poble Català* una subscripció destinada a socorrer als pobres pescadors, víctimes del temporal del 31 de Janer, Barcelona ha acullit ab tan viva simpatia el pensament, que a hores d'ara ja formen legió els esperits generosos y abnegats que ab totes les seves forces treballen pera secundarlo, engrandirlo y durlo a felis terme. Tallers, botigues, fàbriques, cases de comers, societats..., no hi ha centre més o menos important de reunió aont no s'obri una llista de donatius, que immediatament passen a sumarse a la subscripció tan oportunament comensada per *El Poble Català*.

També en la nostra Administració—Rambla del Mitg, 20—hem obert nosaltres la nostra llista, ab el proposit d'entregar a *El Poble*, junt ab els noms, lo que'ls lectors y amics de L'ESQUELLA tinguin a be donarnos pera les víctimes de la catàstrofe que acaba de tenyir de dol les blanques viles de la nostra costa.

Davant la tragedia

El mar—la *má*, en llenguatge pescador—aquesta fera insaciable que eternament panteja ab inquietuts de misteri, que amaga tants tresors en son fons y descobreix tanta monotonia en sa superfície; aquesta immensitat de neguit, sempre hermosa, però a tot'hora inconseqüent en els seus batecs, acaba d'arrebassar la vida a un grapat de dotzenes de pescadors catalans, homes joves, sans y robustos en sa major part, deixant a centenars de families en la més crudel de les desesperacions y en la més espantosa de les miseries.

Un temporal furiós—*temperi*, en llenguatge pescador—sorpren en alta mar una porció de barques que inutilment intenten refugiarse en el port de Barcelona y van, per fi, a estrellarse davant de Montjuic... Ditxós Montjuic!

Això, que està dit aixís, sobriament, prosaicament, ab aquesta buidor de paraules fredes, enclou, no obstant, no sols un poema de desolació, sinó tota una tragedia sentimental d'escenes d'amor y de mort: Valents remitgers, que no han temut mai dofins ni mestralades, plorant ab plor amarg, —tan amarg com la mateixa aigua de l'immens fossar que a sos peus s'obre—plorant de rabia y de dolor davant l'inutilitat dels seus esforços sobrehumans pera entrar al nostre port; pares que saben nedar y's llensen bravament al mar, deixant als fills, que no'n saben, a la barca, després de donarlos entenimentades instruccions y de despedirse'n ab un adeu... potser pera sempre; hèroes anònims que sacrifiquen la propia vida pera salvar la d'un germà desconegut; un nen de dèu anys que permaneceix tancat tota una nit y tota una matinada al fons d'un llagut sense timó, a la ventura de l'horrorós temporal; l'angoixa mortal de dos homes aferrats hores y hores a un tros de fusta; un pescador viudo que agonisa ab lluita desesperada, a pocs metres de la platja, davant dels seus set fills, que inutilment intenten salvarlo; una hermosa embarcació girada cap-per-avall, ab la quilla guaitant al cel, solitaria, brandejant a tall de boia, sense rastre de mariners; pilots de fusta vora les roques, restes d'algun bot miserable que deixen endevinar la lluita terrible de les coses y dels homes contra'l furibon embat de les ones gegantines; un

sol poble insignificant que perd dinou homes en el temporal!; dos germans que, després d'una valenta estropada fatal, s'han de separar nedant, y a la poca estona un d'ells sent els crits esgarrifosos de l'altre, y, a l'anarlo a auxiliar, se troba sol, perquè'l ventre monstruós ja n'ha fet presa...

Y, davant d'aquesta mar revoltada, una altra mar: una mar de llàgrimes y de desconsol. Y, davant de tot això, el quadre sinistre dels tristos espectadors del drama punyent, dels interessats en la tragedia y íntimament lligats ab els protagonistes: els tendres infants, les esposes, els pares, els avis vellets, que s'han quedat a terra esperant la mala nova; aquelles corrues de veïnes ab el fanalet anant a la platja; aquelles dònnes, aquells veïns, contemplant, ab el cor oprimat, els peus endinzats en la sorra humida, la fatídica silueta de les ones encrespades; aquell esperar desesperador enfront dels perills segurs, de la fatalitat presentida...

En el terme de dues hores s'acompliren, davant les nostres belles platges un sens fi de tragedies. Solemnia, grandió, incansable, el mar, vinga jugar ab les coses y ab els homes. Castigat pel fortíssim vent de llevant, el mar rondinava ab un fosc roncar, com un lleó ferit, y volent, sens dubte, tornar mal per mal, se divertia en revolcarse irat; en ageure's y alsarse ab un ritme sense compas, en gronxar desesperadament als pobres pescadors entre montanyes feréstegues y abims profons; en rebotre llaguts, y gussis, y barques damunt del rocam, després d'havelshi robat les velles, l'ormeig, el timó, els remes, tota arma de defensa. Y, aleshores, les queixes dels naufragés ja no devien ser queixes ni gemecs, sinó una extranya barreja de rabia y dolor, de fel y d'odi contra la Natura sense entranyes y contra les humanes dessidies.

L'endemà, a l'apuntar l'aua, la primera gavina que's desperta, trenca de cop, ab un joiós batement d'ales, la monotonia del fons, una boirina de color de plom que's plau en amargarnos l'horitzó, el punt somniat d'aont desitgem àvidament veure reneixer l'esperansa... Alegre, joganera, baixa la gentil gavina fins arran de les ones, de ses ones amigues, com si anés a besarles, mes de sobte fa un xiscle agut, un petit ronc ofegat, y se'n vola altra vegada amunt, al cel, horroritzada... Damunt les ones hi dansa peresós el cos embotit, horriblement desfigurat, d'un pobre pescador...

En el terme de sis quarts escassos el mar de les nostres platges engolia la vida d'una cinquantena d'homes dedicats a la pesca.

Mentrestant, a la mateixa hora, en l'elegant y confortable menjadoret del *Lyon d'Or*, una enjoiada parella, un xicot de casa bona y una alegre amiga seva acabaven d'assaborir ab delicia un riquíssim llenguado al forn, y's disposaven a paladejar una doble racció d'exquisits llangostins...

—Enjoiada y alegre parella del menjadoret del *Lyon d'Or*: una almoïna, pera'ls pobres pescadors de les nostres platges desolades!

FRA NOI

AHIR Y AVUI

Ahir...

¿No us en recordeu, d'aquella hermosa festa?...

Tota la setmana havien vingut els diaris parlant de lo mateix:

«Promet ser un aconeteixement l'inauguració oficial de la societat filantròpica *Els llops marins*, anunciada pel vinent diumenge. Distingides senyorettes presidiran l'acte, que serà amenisat per la reputada orquesta *La Gaviota*, y en el programa del qual hi figura com ultim número un alegre ball que

A L'HORA DEL PERILL

—No correu, companys; es inutil... Aquesta barraca no més s'obre els dies que fa bon temps.

tindrà lloc en l'elegant pabelló aixecat a l'efecte per la Junta a ran mateix de la platja.»

Els llops marins era una societat que s'acabava de constituir ab el proposit de dedicarse al salvament de naufragés. Comptant ab recursos y no mancanti iniciatives, la corporació havia adquirit tots els elements necessaris pera que la seva missió pogués complirse ab promptitut y eficacia.

Posseïa dos bots insumergibles, una xalupa talla-mars y quatre canons *lanza-cabos*, dels quals els intel·ligents ne contaven meravelles. Ademés, no lluny de la boca del port, havia fet construir un xalet-refugi, dintre del qual pensava instal·larhi llits, botiquins, cuina econòmica, diposit de trajos, magatzem de cordes y suros... ¡Oh! *Els llops marins* sabien be lo que's duïen entre mans, en qüestió de realisar salvaments y de lluitar contra les pèrfides ones...

Vingué, doncs, el diumenge senyalat, un dia clar y lluminós, gloria dels sentits y encant de l'ànima, y ab arreglo al programa imprès en paper vitela, que la Junta havia fet circular ab esplèndida profusió, se celebrà ab tota felicitat l'anunciada festa.

El clos dels convidats semblava un jardí. Enceses pels besos del sol, les cares rialleres de les noies se confonien ab els grups de flors que aquí y allà adornaven l'elegant tribuna. A la punta dels alts mastils flamejaven victoriosament

banderes de tots els colors, de totes les nacions y de totes les matrícules. La música no parava de llensar a l'aire notes alegres...

Y en quant al resultat de les proves, ben clar va dirho l'endemà la premsa, al ressenyar ab llargues parrafades de prosa poètica l'inauguració d'*Els llops marins*:

«L'exit dels aparells adquirits per la Societat de Salvament sigué admirable. Els canons *lanza-cabos* varen funcionar ab matemàtica precisió. La xalupa talla-mars es el *non-plus-ultra* de les embarcacions de salvament. Y per lo que toca als bots insumergibles, sols direm que, mercès a la seva aparició en la vida marinera, la paraula «naufrag» haurà de borrar-se definitivament del nostre lexic.»

¡*Els llops marins*, aplaudits per totes les mans y aclamats per tots els llavis, varen cobrir-se de gloria!...

Això era ahir.

**

Avui...

Sorpreses per la tempestat, un aixam de barques pescadores s'han vist de sobte convertides en juguet de les ones irritades.

Bramava el vent, el cel era negre, queia furiosa la pluja... Y les barques, esfereïdes com vol de coloms que veuen l'esperver, bogaven cap al port, segures de comptar, a prop d'ell, ab l'apoi poderós d'*Els llops marins*.

UN «VI D'HONOR»

Assistents a la festa oferta pels socis del «Círculo Artístico» a l'eminent escriptor-artista don Santiago Rusiñol.

Però *Els llops marins* no s'hi deixaren veure avui per la platja. El xalet-refugi restà tancat. Els canons *lanza-cabos* no funcionaren. La xalupa talla-mars seguí descansant en terra. Els bots insumergibles continuaren immobils sota la pols del magatzem...

Y les míseres barques dels pobres pescadors, abandonades al furor dels elements, s'estrellaren contra les roques que, passada la tempestat y assereinat el cel, aparegueren cobertes de fustes trossegades y d'homes morts.

¿Per què *Els llops marins* no hi han anat avui a prop del mar, com hi anaren el dia memorable de la seva inauguració fastuosa?

Els no ho diuen, però prou ho sab tothom.

No hi han anat perquè avui a l'escenari de la platja s'hi representava drama y no comedia; perquè avui a ran de les ones no hi havia senyorettes, ni tribuna alfombrada, ni gerros de flors, ni pals ab gallardets, ni era probable que la festa acabés, com aquell dia, ab una tanda d'americanes y valsos, tocats per *La Gaviota* y deliciosament ballats entre sospirs y rialletes.

A. MARCH

Els conferenciants

Una de les més heroiques y abnegades classes de l'estol cultural de Barcelona la constitueixen els conferenciants. Agafeu qualsevol periodic barceloní, de qualsevol mena, y sempre hi trobareu conferencies anunciades. Entre'ls conferenciants hi ha homes eminents, mitjanies y desconeguts. Els temes abressen totes les ciències y arts hagudes y per haver. No passa dia sense que en el cap y casal de Catalunya la veu dels conferenciants parli de política, química, literatura, geologia, art, botànica, sociologia, higiene, excursionisme, medicina, folk-lore, etc., etc. Per l'aixeta sempre oberta de les conferencies, la cultura—cultura de tots colors y de tots preus—brolla a raig fet.

Però l'abundor de conferenciants que pot apreciarse en la nostra bellugadissa Barcelona contrasta dolorosament ab el poc nombre d'oidors de conferencies. Generalment, els conferenciants parlen davant d'un public reduidíssim. Devegades s'expliquen pera vint, deu y fins sis persones. La vuïdor desoladora de les cadires arrengrerades entristeix la gran majoria de les conferencies.

Y perxò hem presentat als conferenciants com a gent heroica y abnegada. Cal tota l'heroicitat y tota l'abnegació d'aquet món y de l'altre pera donar conferencies davant de quatre gats. Sembla que un home, sigui de la talla que's vulgui, després de passar per la vergonya de donar conferencies sense tenir auditori, hagi de perdre l'afició a seguir donantne. Ja per amor propi, ja pel convenciment de que l'esforç es inútil, ja per la por al ridícul, lo natural seria que molts dels conferenciants renunciessin a tan ingrata feina. Doncs no succeeix aixís: els conferenciants se resignen, accepten ab un mitg riure melancolic la dura realitat, y, nous martres de la cultura, van decidits cap al sacrifici...

* * *

Un amic nostre, conferenciant per temperament y per convicció, donà una tanda de cinc conferencies sobre'l civilisme, en un casinet dels suburbis barcelonins. A la primera hi assistiren disset persones; a la segona nou; a la tercera sis, y a la quarta tres. El dia de la quarta conferencia, al veure que no compareixien més que tres persones, el nostre home sentí una punyida en el cor. Perquè no més tenia tres oients? No; ell ja s'hi conformava ab això. La causa del seu dolor era l'haver pensat que, seguint aquella proporció, no podria acabar la tanda de conferencies, ja que a la quinta y darrera no hi assistiria ningú.

CONCURSANTS

—Què't sembla, Lluïset?... vaig be pera anar al ball de trajos d'òpera?
—Molt be, home. Tan be com jo pera anar al ball de cabelleres artístiques.

L'espectador de «gènero chico»

Abans d'ahir.

Emperò el cor l'enganya. La nit de l'última conferència comparegueren dues persones a sentirli la paraula. El nostre home tingué una de les majors satisfaccions de sa vida. Mes succeí que, quan el conferenciant anava a obrir la boca pera comensar el discurs, un dels dos oïdors, que tenia tard, s'aixecà de la cadira y es disposà a anarsen.

—Esperi's!— cridà el conferenciant.—Esperi's un moment no més, pera que jo pugui comensar la conferència dient, en plural: Senyors!

WIFRED

Ahir.

GLOSARI

JARDINS DE CLAUSTRE

En Llopis y Bofill, en un bell article, que ha publicat en un diari ab el titol de Jardines de claustro, parla de la poesia dels arbres que's veuen en aquets jardins, y's plany, ab raó, de que s'hagin destruït y's destrueixin aquets oasis de l'esperit, reclosos entre arcs ogivals o columnades romàniques.

«Los árboles que en estos jardines—dii—por lo común se ven, son el ciprés, copudo, rígido, verdinegro, valiente nota de color en medio de la restante vegetación; el naranjo, gozoso y con sus puntos de oro; el limonero, digno hermano del anterior; el cinamomo, odorífico y de recuerdo bíblico; el cedro, de ramas caídas; el laurel, símbolo de gloria; la palmera, que tanta gentileza muestra, y otros.»

—Aquets arbres, en alguns llocs, com en el Claustre de Poblet, per exemple, van ser destruïts per mà ignorant y despietada, y el senyor Llopis y Bofill se'n plany, dient:

«Las plantas y flores que lograron salvarse del general estrago, huérfanas de los cuidados que les prodigaba la mano cariñosa de los monjes, languidieron, agotáronse y murieron.»

Tot això està molt ben dit, y el glosador ho firmaria. Tot lo que sia destruir aquets recones de poesia, aquets racers fets de flors y plantats d'arbres de pres-

tigi, ho combatrem ab tota la forsa que pugui tenir la nostra ploma, però voldriem també que'l senyor Llopis firmés algunes censures que pensem fer als que ara els cuiden, que no són incendiariis, sinó canonges y rectors.

Si segueix algun d'aquets claustrats, com ha seguit el glosador (el de Tarragona per exemple), veurà que'l xiprer, copudo y rígido; que'l taronger, con puntos de oro; que'l llimoner, que'l llaurer, que'l cinamomo, arbre bíblico, hi havien sigut, però ja no hi són. El glosador ja fa alguns anys va veure tallar un pom de xiprers, vells com els mateixos claustrats, y preguntant a un canonge per quin motiu els tallaven, aquet li va respondre: «Perquè són tristos», y en lloc d'aquells arbres bellissims, plens d'ordre y de majestat, hi han posat arbres a l'inglesa, retallats, com quintos, escuats, arbres dignes d'una font pera anarhi a fer una costellada, però indignes de figurar aprop de pedres rugoses, pintades pel sol de tants segles.

Els homes que un dia donat, portats per la passió política, per l'ignorancia y pel mal gust, destrueixen aquets jardins, tenen un nom que tots els donem: els diem turbes, o els diem xusma; però els que avui, y demà, y demà-passat, per descuit per ignorancia, per falta d'amor al seu casal, havent estudiat llatí, y humanitats, y filosofia, y tenint l'obligació de saber una mica de lletra, fan tant de mal als pobres jardins com els homes de la tea, se tindria d'inventar un nom pera poderlos anomenar, y el senyor Llopis y Bofill ens podria ajudar a trobarlo.

Un jorn ens deia en Blasco Ibáñez que no pintessim xiprers, perquè era un arbre clerical, y un altre dia un canonge els menyspreuava per massa tristos, y entre el mal gust dels de l'esquerra, y l'ignorancia dels de la dreta, aviat an els bells jardins, que tan be pondera el senyor Bofill, per si hi ha d'haver llaurers o acacies, acabaràn posanthi tomatecs, com al claustre de Santes Creus. Lo que vol dir, en conseqüencia, que'ls homes negats d'estètica tant mal fan de baix com de dalt, quan tenen ocasió de ferne.

Ab això, tornemho a dir: Dels destructors sortits del poble, el glosador ne diu «perdularis»; dels destructors ab carrera, voldriem que'l senyor Bofill ens digués que tenim de dirne.

XARAU

Avui.

EPIGRAMA

—Desos parents reb en Gal, sovint, cartes que l'ofenen, y avui, segons diu, li vénen a dir que es un animal.

—¿Venen del seu poble aquí a dirli animal, Anton? Per escrit, desde allà ont són, li podrien molt ben dí.

PEPETA FORGERON B.

Demà.

SÒRTINT DEL LICEU

—Y ont la portarà, ara que ja s'ha acabat la temporada?
—La deurà dur a un parell de balls de màscares y, després, a les quaranta hores.

Preparem-nos pera la defensa

En una nota publicada la setmana passada en aquestes mateixes planes se donava a entendre que a la Casa Gran les coses estan, per ara, encalmades, lo que no vol dir—afegia ab raó, l'articulista—que no hi hagi entre'ls nostres regidors qui cuidi d'anar fent més o menos encobertament la viu-viu, puig sabut es de sobres que la majoria d'aquets senyors deixarien d'esser lo que són abans que conformarse en perdre en absolut el temps. Vol dir això, parlant en plata, que es molt probable que la actual bonansa no passi d'esser una cosa aparent, y que de consegüent, faran santament els ciutadans barcelonins en seguir desconfiant com fins avui de la bondat, y menos encara del supost penediment dels actuals concellers municipals. Passatgera y tot, salutem nosaltres la ventada de transigencia que a Cà la Ciutat ha tornat, aixís siga momentaniament, la pau als esperits. L'hora era arribada de que'ns sigués concedit als barcelonins un temps pera parlar de coses que no siguessin les eternes diferencies que als ulls de la gent poc experimentada y prompta a deixar-se sorprendre, separen als regidors. Els practics, els coneixedors dels usos y les costums municipals, saben perfectament que'ls representants de la ciutat al Consistori, com correspon a individus pertanyents a un món apart, renyeixen solsament pel gust de tornar a fer les paus, y s'insulten y's maltracten pera fruir del plaer inconegut que suposa restablir immediatament les corrents més afectuoses de mutua estima y consideració. Diferentes vegades s'ha fet notar aquí mateix les extranyes circumstancies que en l'home-regidor concorren, y que fan que un cop sortit de l'urna, una vegada ungit ab la representació de la ciutat, siguen pera ell practiques y usos corrents lo que'ls demés homes considerem com a coses anormals y desacostumades. Res, al món, tan dificil, tan extrany y complicat com la psicologia regidoresca, que tan poca gent pot alabarse de conèixer a la perfecció. Agafeu l'home el més senzill, el ciutadà més modest y menos ambicions. Investiulo ab el carrec de regidor. Fixeuli en el trau de l'americana la venera de la ciutat; orneuli la panxa ab el miraculós faixí vermell; poseuli a continuació, un guarda municipal a les seves ordres... y deixeu-lo anar. Per tractable y corrent que en tot temps s'hagués mostrat, per amable y educat que hagués sigut, no tardarà en canviar la sang ni tan sols cinc tristos minuts. La seva naturalesa's transforma sobtadament; l'afabilitat cedeix el lloc al regany; la modestia's cambía en orgull; la tonteria en sabiesa; y ja arribat an aquet punt, no es dificil veure'l renegar de la familia y els amics, talment com si llevat de les ordres del dia, els dictamens, les esmenes y les proposicions no existís res en el món, y com si fóra de la seva ridícula presumpció, no hi hagués de sagrat y interessant altra cosa que les sessions de comissió, els apats y les cerimonies oficials. Pera ferlo canviar, pera tornar-lo a la realitat, no hi valen prec's ni requeriments. Un regidor no pot pensar ni comportarse com els demés homes; un regidor ve a esser quelcom d'impalpable y immaterial, fill directe del sufragi, y esser fill del sufragi vol dir, en aquet país, més que fill de casa bona... Haver nascut del sufragi representa més y tot que esser fill del mateix Deu...

D'aquí que no hi hagi que fiar, y que mentres van passant els dies y va escursantse el temps senyalat pera disfrutar de la regidoria, ab tot y la calma més o menos ficticia de que parlavem, no obstant y els vents de saludable transigencia de que L'ESQUELLA's feia ressò, siga lo més raonable y encertat suposar que avui com ahir y com sempre, hi ha qui va fent poc a poc la seva, ab més dalit y ab més constancia que mai, precisament perquè l'opinió sembla estar més distreta que altres vegades. Tampoc fora gens extrany que lo de l'apaibagament de les passions, que no fa gaire vèiem desencadenades ab la major furia, sigués, al

cap-d'avall, una nova manya que, pera despistar a la gent, pretenen posar en joc els qui mai acostumen a treballar net...

Es possible que'ls organitzadors de les festes de la passada primavera, els qui votaren el viatge a l'Argentina, els amics d'en Gonzalo Rivas, els protectors d'en Serra Sulé, els autors del conveni pera'l pago de l'arbitri sobre els materials de construcció, restin quiets perquè sí, acontentantse, com el més obscur y el més ignorat dels ciutadans, en sortir a pendre pacíficament el sol?...

Perxò, a despit de totes les notes oficioses y totes les versions optimistes, seguirem judicant una fantasia humorística lo del penediment d'alguns dels homes que seuen, ara com ara, en els escons del nostre Consistori.

Donat el modo com s'han anat posant les coses, uns passos enrera seguits d'una bona parada en guardia, constitueix encara la mellor y més saludable de les actituds tantes vegades com se tracti de parlar-nos de quelcom relacionat ab les coses de l'Ajuntament.

Boy

PAPERAM

DEL BORN AL PLATA, *Impressions de viatge, per Santiago Rusiñol*.—Feina inutil explicar als llegidors de L'ESQUELLA que cosa sia aquet llibre, pintoresca relació d'un viatge a l'Argentina efectuat per un home representatiu, escriptor eminent y artista genial; ells ne coneixen les primicies, publicades en aquestes planes mercès a la galanteria de l'autor, el qual, ni durant la travessia, ni durant sa permanencia al Plata, va deixar un sol dia de pensar ab el nostre setmanari, enviantnos quartilles ab una constancia y una assiduitat que'ns sorprenia y devia sorprendre an ell mateix, segurament.

Avui, aquestes quartilles, aquestes memories d'excursió que'ns pinten d'una manera original l'aspecte de l'actual América, vista y observada a través d'un temperament critic perso-

PUTXINEL-LIS AL «ROMEA»

Escena final de «El titella prodig», comedia en cinc quadros de Santiago Rusiñol.

nalísim, han sortit a la llum ab tots els honors que's mereix una obra acabada del nostre Rusiñol. Editat ab gran cura, se'ns presenta l'interessant viatge *Del Born al Plata* acompanyat d'un magnífic *Portic* del poeta Gabriel Alomar, que, realment, convida al *gourmet* a saborejar les planes del llibre y prepara habilitment el paladar del llegidor, qui, comensat el primer capítol, no parará, a ben segur, fins a empassarse'l tot.

El volum té un format elegantíssim, l'impressió no pot ser més esmerada; un llibre substanciós que, además de tenir carn y *esperit...*, té cara y ulls.

LA CANSÓ DE L'ISOLAT, Poesies, per Daniel Martínez Ferrando.—Es el senyor Martínez Ferrando un poeta valencià, tot cor y sentiment. Els seus versos ens recorden els d'en Gabriel y Galán y els d'en Medina, y això no ho diem en to de censura, sinó d'elogi, ja que dintre l'escola el creiem digne d'anar ben sol y de galejar una personalitat ben propia. Les poesies que conté aquet volum, tot ell simpatic y atraient, són, en sa major part, del gènere intim, que es el gènere que molts joves conreen y en el que quasi be tots fracassen. Nosaltres creiem sincerament que l'autor de *La cansó de l'isolat* triomfarà, perquè veiem en ell intensitat d'emoció y senzillesa de forma, que són les úniques qualitats que no's compren y en les que res hi tenen que veure l'esfors ni la moda...

El llibre porta com a proleg l'hermosa oració «Als xiprers», d'en Rusiñol.

La Walkiria.—Es la primera jornada de la colossal Tetralogia wagneriana *L'anell del nibelung*. La traducció, admirablement adaptada a la música, es obra dels senyors Pena y Zanné, intel·ligents y experts en aquet ram de tasques artístiques.

La creu de la masia.—Drama en tres actes de Serafi Pittarrá y Manuel Lasarte. Es la quinta edició de la famosa obra, potser la més aplaudida del repertori classic català. Forma part de la biblioteca *L'Escena Catalana*.

Revista Anyal.-1910.—Ab aquet titol ens envia el Centre Autonomista de Dependents de Comers un volum il·lustrat en el qual s'hi enclou tota la tasca social d'aquesta important entitat durant l'any anterior.

BIBLIOTECA POPULAR TEATRAL:

La malaltia de moda.—Humorada en un acte, de Joan Mallol. (Estrenada al teatre «Principal».)

Carnestoltes.—Mono-dialeg, en vers, de Josep Asmarats. Es la segona edició, lo qual vol dir que la primera va tenir exit.

Un crim sensacional.—Farsa en un acte, de Lluís Puiggarí. (S'estrenà no fa gaire al «Romea».)

Aires del mar.—Impressió escènica, de Juli Vallmitjana. (Estrenada al teatre «Comic».)

La Voz del Comercio.—Havem rebut el primer número d'aquesta important revista il·lustrada que's publica mensualment a Mexic.

El magistrat.—Farsa còmica en tres actes, de A. W. Pineiro; traduïda per A. P. Maristany. Fou un dels exits d'aquesta temporada al «Romea». L'ha publicada en Bonavia a *L'Escena Catalana*.

Proyecto de formación de un capital perpetuo para los inválidos del Trabajo.—Follet que'ns envia don J. Estrader, de Premià de Mar, y quin objecte queda explicat en el mateix titol.

La bella pastora.—Cansó popular catalana. Lletra y melodia, ab notes explicatives y les variants. Forma part del «Cançoner Popular» ab el número 86.

SEPT SCIENCIES

PRINCIPAL.—Després d'aquella *Bibiana*, desfogament del literat senyor Pin, no'ns ha servit res de nou el senyor Franqueza; ja que no pot senyalar-se com novetat la reproducció d'*El testament de la tia*, encara que's tracti d'una obra grossa y *aparatosa*.

—Pera avui està anunciat un benefici digne d'assolir un exit:

el de les families dels pescadors naufragats. No podem consignar, per manca de temps, el programa de la funció que serà, segurament, nodrit y variat.

—Demà, dissabte, benefici de donya Marguerida Xirgu, que interpretarà la popular comedia dramàtica *Zazà* de la manera espiritual que ella sab ferho. A continuació de l'obra d'en Simon y Berton se representarà *Els gitanos*, d'en Vallmitjana, prenenthi part, també, la beneficiada, la qual s'hi distingeix notablement.

LICEO.—Després d'una *Carmen* molt ajustada a les de la llei per part de tots, y en quina interpretació s'hi distingiren ab excelencia la senyora Lavin, el senyor Palet y l'orquestra, molt ben portada pel mestre Lamothe, ens han donat una *Madama Butterfly* que ha resultat un exit y, sobre tot, un gran triomf pera la celebrada artista senyora Krucenischi, que dona una vida potent al paper de protagonista del drama japonès.

—Dimars degué tenir lloc el benefici del nostre compatriota senyor Palet. El celebrat tenor va cantar novament la *Carmen*, òpera que li ha valgut moltes ovacions aquesta temporada y, ab caracter de propina, va donarnos l'aria del quart acte de *L'Africana* y el no menos famós *racconto* de *Gli Ugonotti...* Com si diguessim, *encasades* del Forn de Sant Jaume.

ROMEA.—*Les alegres comares de Windsor* consten en el repertori shakespearí, del mateix modo que en el d'en Beethoven hi consta aquella *cèlebre* marxa ab motius del *Mambrú se'n va a la guerra*. Afegixin an això una traducció desgraciadíssima d'en Carner que desvirtua el caracter dels personatges y una execució de conjunt que no arribà ni a passadora, y els donarà idea de l'ensopiment que regnà a la platea del Romea la vetlla del passat dilluns.

En Puiggarí, molt ben caracterisat. L'Aymeric, pastat an en Viñas, també molt be.

ELDORADO.—El senyor Linares Rivas es un escriptor molt brillant y molt pulcre que's fa escoltar ab gust mercès a les belleses del dialeg... Però ja es sapigut que aquestes qualitats, en el teatre, no donen mai el triomf complet. En *El buen demonio*, la darrera comedia de l'autor de *La cizaña*, s'hi demostra lo que acabem de manifestar. Es una obra que l'espectador *llegeix* per boca y ulls dels actors; empedrada de subtilíssims pensaments, d'imatges delicades, fins de sentencies originals, però que cansa per mancamment d'acció y de falsetat en els tipos; es com una nina de celuloide, molt bonica, molt *irrompible*, però que no's belluga ni té la vivor d'ulls de les criatures ab vida.

Molt discreta la presentació, y fent grans esforços tots els meritíssims artistes de la companyia Suárez.

—Anteriorment s'havia estrenat ab bon exit, *Los holgazanes*, un aixerit sainet dels senyors Casero y Larrubiera, ab unes gotes musicals del mestre Calleja.

TÍVOLI y NUEVO.—S'ha donat la primera del sainet líric *La partida de la porra*, original, la lletra, dels senyors Paso y Abati y, la música, del mestre Lleó. Se tracta d'un acte molt graciós, atapat de xistos y acudits de bona mena, que'l millor elogi que es pot fer d'ells es dir que no se semblen de res an els de *Bentez cobrador*.

Hi haurà *Partida de la porra* pera dies, me sembla.

NOVEDADES.—Segueix l'exit de *Soldaditos de plomo*, y pera l'actual setmana s'anuncia l'estrena d'una sarsueleta en un acte, lletra de Juan Cadenas y López Marín, música d'en López Montenegro y Quislan titulada *¡Al fin solos!*

—Además, s'assegura que estan molt adelantats els preparatius pera posar una sorollosa opereta, de gran acceptació a l'extranger, que's titula *Su Alteza Real*.

APOLO.—Com esperavem, el drama *El club de los patriotas* obtingué un exit gros, com pocs se n'estilen ab obres d'aquet gènere. Els senyors Artís y Biscamps han encertat les dosis justes pera donar al public una beguda excelent, forta com cal en un melodrama y de gust delicat y suau pera que'ls paladars fins se la puguin empassar sense ferhi la ganyota... L'acció's presenta clarament enredada y interessant desde'l primer acte, y a cada un dels successius va creixent l'emoció, sempre produïda o per efectes escènics de bona mena, o per la braó del dialeg que es constantment viu, atrevit y ric en belles imatges inspirades en un ideal progressiu y reivindicador pera'ls pobles oprimits.

S'hi distingiren notablement tots els actors, y d'una manera molt particular les senyores Guitart y Puchol y els senyors Parreño y Viñals.

L. L. L.

GENT DE PLATJA

—Diu que'l senyoriu se queixa de que'l peix va a un ull de la cara... Nosaltres
sí que'l paguem car, rellamp!...

ANOMALIES

Una dona sense disfressar.

Una dona disfressada.

ESQUELLOTS

BARCELONA, baix el seu aspecte municipal, semblarà aviat la ciutat dels misteris.

Tot, fins les coses que més directament interessin al públic, se tramiten y resoln a l'ombra, com si's tractés d'una conjura d'emascarats o d'acords presos per una societat secreta.

Exemple?... Setmanes enrera va anunciar-se que'l senyor Mir y Miró, comissionat a l'efecte per l'Ajuntament, havia marxat a l'extranger ab l'encarrec de gestionar, en determinats centres financers, la colocació de títuls del Deute municipal i bonos de la Reforma.

El senyor Mir ha tornat, els diaris han parlat de la seva felís arribada, l'Ajuntament s'ha reunit ja varies voltes; però del resultat del viatge del Necker municipal..., ni un mot.

Senyors de la Casa Gran: ¿voldrien fernes la mercè de dirnos'en alguna cosa, d'aquest important assumpte?

¿Com ha anat la passejada?

¿S'han fet forses senyors?

O, al contrari, ¿ha sigut el viatge, com sospita la gent, una excursió molt divertida, però completament infructuosa?

□

A Madrid gasten unes ironies!

Al saber que aquí havíem sofert immenses desgracies marítimes y que anaven a quedar un grapat de families a la miseria, mai dirien què se li ha ocorregut, al governador de Madrid?

Enviarnos 27 pobres!

Es que no tenia a mà 27 pessetes?

□

QUÈ es això?

Diu un periodic:

«A las cuatro subió al penal de Figueras don Emiliano Iglesias...»

Calla, calla!... Anem llegint:

«...con objeto de visitar a los que sufren condena...»

¡Ah!...

□

PODRÀ dirnos el nostre estimat confrare *El Poble Català* que això ja es ficarse massa en interioritats, però, aquesta observació descomptada, ens sembla que hauria de posar un xic més de cuidado en la tria dels folletins que regala als seus suscriptors.

Llegint dies enrera el que ara publica, *Jörn Uth*, en un pasatge en que el protagonista de la novela manifesta al vell Dreyer la sorpresa que li causa el veure que un fulano que a l'iglesia del seu poble predica sobrietat sigui un borratxo empedernit, hi hem trobat que l'amic li contesta:

«La qüestió no és l'home, Jörn; no'ns hi hem de fixar en la seva vida privada: lo que importa es lo que ell predica...»

¿No veu *El Poble* que ab aquestes teories se dona forsa als enemics?

—El vell Dreyer té raó!—exclamarà en Lerroux si per casualitat llegeix aquet tros.—La vida privada no vol dir res. A lo que l'home predica, hem d'atenirnos.—

Y semblarà que parla com un llibre, quan lo que realment farà serà parlar... com un amic de don Gonzalo.

□

DEL petroli a la telegrafia sense fils!

Una comissió de veïns del Carmelo sollicita de l'Ajuntament l'instalació d'uns quants fanals de petroli an aquella barriada.

Eh, que són modestos y considerats? Petroli!
Aconsollemos pensant que, quasi el mateix dia, uns altres veïns se preocupaven d'instalar a Barcelona una estació de telegrafia Marconi, o sense fils...
Uns i altres sembla que quedaran complascuts, per allò de: «Sobre gustos no hi ha re escrit».

□

HA tornat de Frohsdorf la comissió carlina que va anar a regalar la famosa espasa d'honor an en Jaumet.

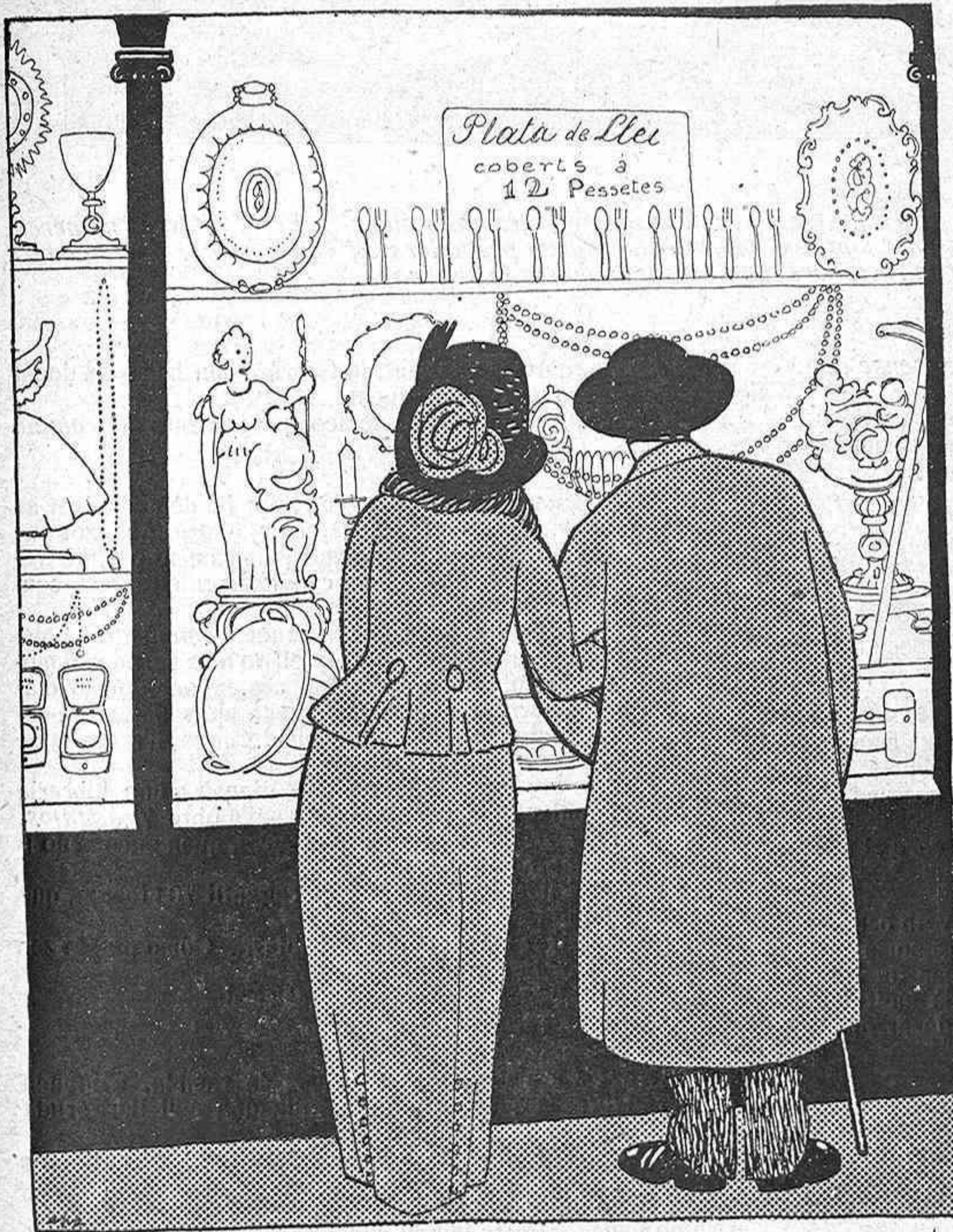
Diuen que l'hereuet del de les *húngares* va estar ab ells molt atent y molt amable.

Y diu que, com si tal cosa, exclamava, tocant l'asa:
—Més y millor que una «espasa»..., me feia falta una «esposa»... que fos d'una bona casa.

□

VOSTÈS s'afiguran, potser, que *El Diluvio*, aprofitant agrait les carinyoses llissons que constantment venim donantli, s'ha corretgit en el sentit d'evitar els espantosos disbarats de tota mena ab que diàriament *adorna* les seves columnes?

Doncs estan en un error. *El Diluvio*, ni aprèn, ni s'esmena.

TOT BADANT

—Oi, que són baratos aquets coberts?... Sinó que'ls deuen donar sense capsa...
—Oh, es clar, dona... Y sense xampany!...

De la mateixa manera que *la cabra sempre tira al monte*, el diari dels tarugos sent l'atracció de la burrada, y el dia que no pot endossarne un parell als seus benevolos suscriptors, li sembla que li falta alguna cosa.

Mirin, *consecuente con sus principios*, quin telegrama publicava el passat diumenge, ab el proposit, sens dubte, de fer tornar tarumbes als que'l llegeixen:

«LA PESTE. Hull, 5.—En los barrios chinos mueren cotidianamente 150 personas. Millares de cadáveres cubren los campos helados. La situación es horrible.»

¿Què tal?

Com ja deù veure el discret lector, aquí no hi ha més *situació horrible* que la del inverosimil diari que s'atreveix a estampar semblants infundis.

Perquè—això ho sab tothom—a Hull, importantíssima ciutat d'Inglaterra, no hi ha barris xinos, ni allí existeix la peste, ni s'hi moren *cotidianamente* 150 persones, ni en els seus camps, gelats o sense gelar, s'hi ha vist ni un sol d'aquets *millares* de cadavres inventats pel diari d'en *Tarugata*.

Lo que hi ha es que, flairant per altres indrets, *El Diluvio* ha sentit campanas, y el pobre no sab aont.

Se tractés d'un xanxullo que li pogués valer mal no fos més que un parell de pessetes, ja ho sabria, ja!...

□

DIUEN de Russia:

«La policia de Sant Petersburg ha descobert una mina que va d'un convent de frares a un convent de monges.»

Alsa, petits, quines xerinoles!
Ni les de la mina de Moncada!

□

GALIMATIES com el de la real ordre ab la que's vol solucionar la qüestió de la cals, el guix y el ciment, no s'havia vist mai en cap part del món.

Allò es un cent-peus, cada un dels quals es-peternega y tira coses contra els demés.

¿No ho han llegit?

Que l'arbitri no s'ha de cobrar als fielats.

Que l'arbitri pot cobrarse als fielats.

Que s'ha de fer de manera que l'arbitri no's cobri als fielats.

Y que si a les tres setmanes de cobrarse l'arbitri als fielats ningú ha dit res, quedarà prohibida la cobrança als fielats.

De segur que si un dia els asilats de Sant Boi veuen passar per davant del manicomi a l'autor d'aquesta graciosa disposició, el cridaran ab la mà y li diran, somrient:

—Entra!...

□

UN anunci d'*El Diluvio*, unic diari barceloní capas de publicar atrocitats d'aquet calibre.
«Señorita muy hermosa y joven desea pasar un buen Carnaval. Escribir á...»

Ignorem a punt fixo quines deuen ser les intencions d'aquesta *señorita hermosa*, però si, com suposem, el seu proposit no es altre que divertir-se a tot drap, li donarem un consell:

Enteri's de com se fa pera entrar a la tribuna pública del Consistori y procuri assistir cada diu a la sessió de l'Ajuntament.

Allí, sense que l'espectacle li costi un centim, veurà una infinitat de coses que la faran esquin-sar de riure.

Veurà com una corporació que no té un clau partit pel mitg acorda gastar mil pessetes pera que dos regidors vagin a Valls a divertir-se.

Veurà com al nomenar els lerrouxistes vint llevadores municipals que no's necessiten pera res, els regidors de l'esquerra senyors Forcada y Juncosa voten en pro d'aquesta barrabassada.

Veurà com el senyor Marial declara, com la cosa més natural del món, que de les cases afectades per la Reforma n'hi ha algunes, pertenei-

ELS DRAMES DEL MAR

EN VINAIXA:—¡Quin desastre, chermans meus!... Però, de totes maneres, també són ben imprudents, aquets pescadors. Si volen pescar ¿per què no's fan rechidors, que pescaran més a la segura?...

xents a un regidor, que han sigut pagades molt be, sense que ningú hagi protestat.

Veurà, en fi, tantes coses estranyes, al par que divertides, que la senyoreta *joven y hermosa* no podrà menos que exclamar:
—¡Aquest, aquest es el Carnaval que jo demanava!...

□

Dos daufinets se topen al fons del mar, per allà la boca del port.

—Ont vas tan determinat, noi?

—A fer l'auca d'«*El Mundo al revés*»... A pescar pescadors.

□

A MIGO, la «Societat Astronòmica de Barcelona», ¡quina manera de prosperar y d'extendre aquí y allà la seva influència!

Nascuda apenes fa un any, compta ja en ses files ab més de 250 socis, posseeix un material científic que val una picossada y publica un *Butlletí* mensual, del que n'acabem de rebre el número 7, en companyia d'un magnífic mapa de la lluna, trassat pel soci don Francisco Novellas.

Festejant aquets exits, verdaderament notables, y ab ocasió del primer aniversari de la seva fundació, nombrosos socis de l'«Astronòmica» varen celebrar el diumenge a Miramar un fraternal banquet, en el que, tot *vivint* a la terra, se parlà molt del cel y dels diversos projectes que la societat pensa desarrollar en el pervindre.

Amunt sempre y treballar forsa.

Y a veure si, dintre de noranta nou anys, lo que'l passat diumenge va ser modest aniversari serà centenari gloriós, celebrat en el palau social, ab gran equatorial colectiu y aeroplà propi.

□

BONIC present.

La cèlebre diva Emma Calvé, al passar per l'Índia, ha sigut obsequiada per un admirador seu ab un parell d'elefants de debò.

Dos *Avís* autèntics?

Vetaquí que, d'avui endavant, la Calvé, quan hagi de donar algun concert, s'estalviarà l'orquestra...

Tenint elefants podrà cantar ab acompanyaments de *trompa*.

**

Y, ara que parlem de trompes, ¿el lector be deü coneixer an en Grau Delgado?... Sí, home, aquell crític teatral palpizot que tenen a *El Progreso*, y que'l van pendre únicament perquè treballa de franc y sab tirar uns quants capellans enlaire quan convé... y fins quan no convé...

Doncs an aquet palillo literari, an aquet *dómine* titella que tracta d'autor fracassat a tot Cristo,—y ell no n'es pel senzill motiu de que no li han volgut estrenar mai res enlloc, a pesar d'anar tota la vida al darrera de les empreses—an aquet mitja-cerrilla, o mitg encenedor, per dirho més modernista, li'n acaba de passar una de molt crespà.

L'altra tarda's presenta ab un taló de diposit a una llibreria ab l'intent de liquidar 700 exemplars de la seva obra *Trasuntos*, un esperpento literari que va escriure fa anys, quan encara no li havien crescut tant les orelles.

—Si es servit—li diu el llibreter entregantli 703 tomos, que omplien mitja botiga.

—Ahora zalen trez más de loz que había?... Cómo puede zer ezto—exclama en Delgado tot indignat.

—Molt senzill, home!... Es que han fet cria!

□

Dos carreters vaguistes, a l'atravessar la rambla, s'adonen d'una senyorassa que porta a l'espatlla una pell llargaruda que acaba ab un cap de bestiola.

—Tu, mira... Aquesta senyora deü anar a favor de la nostra causa.

—Per què ho dius?

—No ho veus?... Porta la pell d'un *esquiroll*!...

□

EN un examen de Anatomia zoològica:

—Sabria dirme, en la testa de l'ase, quants òssos hi ha?

—Els tinc al cap, però no me'n recordo.

TRENCA-CAPS

XARADA

I

Es *primera* no estar mal;
consonant també comprèn;
en comers, si's compra's ven,
dos-té a molts com animal,
agradant en general;
de Cupido els *hu-segona*
no desdenya cap persona,
y es *Total* d'Espanya un riu,
que per beure y el cultiu
constantment ses aigües dona.

JOSEPH SADURNÍ MAS DE LOS VALLS

II

En la *segona-tercera*
una lletra trobaras
en la *total*, molt certera;
y una bestia molt lleugera
en l'*hu-tres* repararàs.

JOAN ANTIC PUQUÍ

III

Sentat sobre una *tercera-segona*,
vaig contemplar
com lleugera va passar
davant meu una *primera-dos*,
y a sobre'l *tres-girada-quarta*,
cantava, amorós,
un jove de cabell ros,
una *total* inspirada.

ANAGRAMA

I

En *Tot* y el seu principal
tots dos són fills de *Total*.

F. RODRÍGUEZ (a) PAQUITO

II

Ab una *tot* en *Total*
va matà el gat de l'Eudalt.

A. B. (a) LO RECTOR DE VALLFOGONA

MUDANSA

—D'això, Joan, eh? ni un *tot*;
que no ho sàpiga en Narcís.
—Y... si m'interroga en Lluís?...
—Mira..., fes paper de *tot*,
y si convé, fes el *tot*.

P. ROMAGUERA

JEROGLIFICS

I

Signe aritmetic
Signe aritmetic
Signe aritmetic
Signe aritmetic
Signe aritmetic
.....

JOAN ANTICH PUQUÍ

II

PA
NOTA

I

D

OTERO CHELITO
FORNARINA
PINTURA MÚSICA

PEP CISTELLÉ

III

JANER FEBRER
MARS
D D D D
T
I D I

F. JOANET

ENTRE AMIGUES

—¿Còm va la pesca?
—Ves, ves; no'm parlis de pescar, en aquestes
circumstancies...

ELS POBRES DE MADRID

EL GOVERNADOR:—¿Que no'n tenim prou de pobres a Barcelona, que encara'ns han d'enviar aquestos?

UN POBRE (desde el vagó):—Oh!... Però'ls pobres de Madrid som més elegants y, sobre tot, sabem contar rascarrillos que dan la hora.

SOLUCIONS als darrers Trencacaps

A la Xarada: Amor.—A l'Anagrama: Esca-seca.—Al Jeroglific I: Estats Units.—Al Jeroglific II: Ab els ulls tancats no's veu res.—Al Jeroglific III: Marcell.—Al Jeroglific IV: Impresor.—Al Jeroglific V: Mallorca pintoresca.

RESPOSTES PAGADES

Josep Castells: Rebut lo que envia (pera la secció de Trencacaps. Una cosa o altra s'aprofitarà.—F. Miquel: Pera que això sia un sonet li falta que la segona quarteta consoni exactament ab la primera.—Ramon Valls: Aquesta mena d'estirabots que vostè—no sé perquè—'n diu Edagis... Modernistes, són del domini exclusiu del nostre amic don Abelardo Coma. Els de vostè no tenen ni gracia ni picardia.—Gentil Cantaire:

*Els seus versos «A l'aimada»,
que ara acabo de llegir...
són una broma pesada!
Ai, sí!*

—B. Roig: No'ns convenen per defectuoses de forma.—Pujol: Gracies per la bona voluntat, però no'ns fa'l pes.—P. Romaguera: Està be, y, les solucions, endevinades.—J. P. (a) Dreyfus: N'aprofitarem alguna, què diable!...—Egidio Margall (a) Max: Anirà, quan menos, la primera conversa.—Pep Cistellé: L'epigrama potser anirà, un dia o altre, arreglat... Dels jeroglifics, un parell.

**L'ESQUELLA
DE LA TORRATXA**

PERIODIC HUMORISTIC ILUSTRAT

Administració y Redacció:
Llibreria Espanyola,
Rambla del Mitg, núm. 20
BARCELONA

Preus de subscripció:
Fòra de Barcelona,
cada trimestre:
Espanya, 3 ptes. - Extranjer, 5

Número solt: 10 centims — Atrassats: 20

Antoni López, editor — Rambla del Mitg, núm. 20
Imprempta LA CAMPANA y L'ESQUELLA, Oim, 8
BARCELONA

Antoni López, editor, Rambla del Mitg, 20, Llibreria Espanyola, Barcelona. Correu: Apartat n.º 2

RAFAEL LÓPEZ DE HARO

**ENTRE TODAS
LAS MUJERES**

NOVELA

Un tomo en 8.º Ptas. 3'50

MARTÍNEZ BARRIONUEVO

**El sacrilegio de
Sor Adoración**

NOVELA ESPAÑOLA

Un tomo Ptas. 3'50

V. GARCÍA VALERO

**Memorias
de un comediante**

Un tomo en 8.º Ptas. 3'50

SANTIAGO RUSIÑOL

DEL BORN AL PLATA

Portic de GABRIEL ALOMAR

Un volum en 8.º major, esplèndida edició Ptes. 3

NOVEDAD

**Abastecimiento de aguas
de Barcelona**

por ALBERTO CARSI

Combatiendo los proyectos Rivas y Saus y exponiendo el de
resolver el problema por medio de la apertura de

POZOS ARTESIANOS

Ptas. 1

Obra nueva de PEDRO DE RÉPIDE

Los cohetes de la verbena

Un tomo en 8.º Ptas. 3

JOAQUÍN M.ª BARTRINA

ALGO

COLECCIÓN DE POESÍAS

Nueva edición Ptas. 4

Barcelona á la vista

Album de fotografías de la Capital y
sus alrededores, encuadernado es-
pléndidamente con tapas oro y negro

352 VISTAS.

Ptas. 12

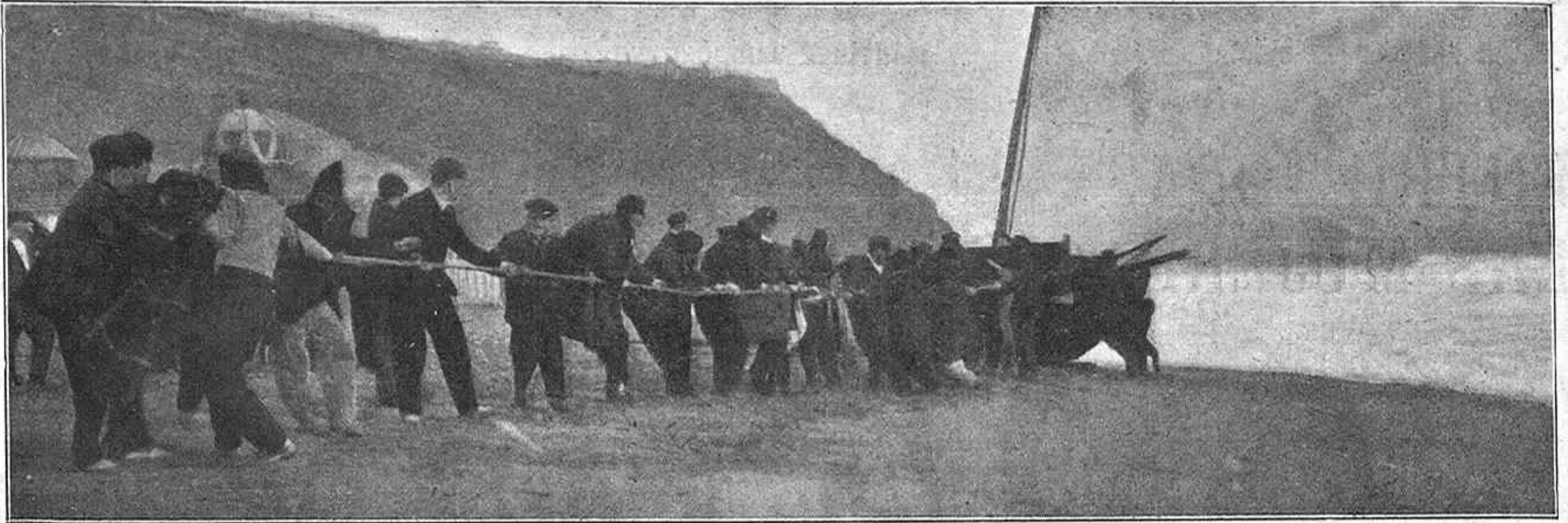
Montserrat á la vista

Guía de la famosa montaña cata-
: lana, ilustrada con 32 vistas :

Pesetas 2

NOTA. — Tothom qui vulgui adquirir qualsevol de dites obres, remetent l'import en lliuranses del Giro Mútuu o be en sellos de franqueig al editor Antoni López, Rambla del Mitg, 20, Barcelona, la rebrà a volta de correu, franca de ports. No responem d'extravíos si no's remet, además, un ral pera certificar. Als corresponsals se'ls otorguen rebaixes.

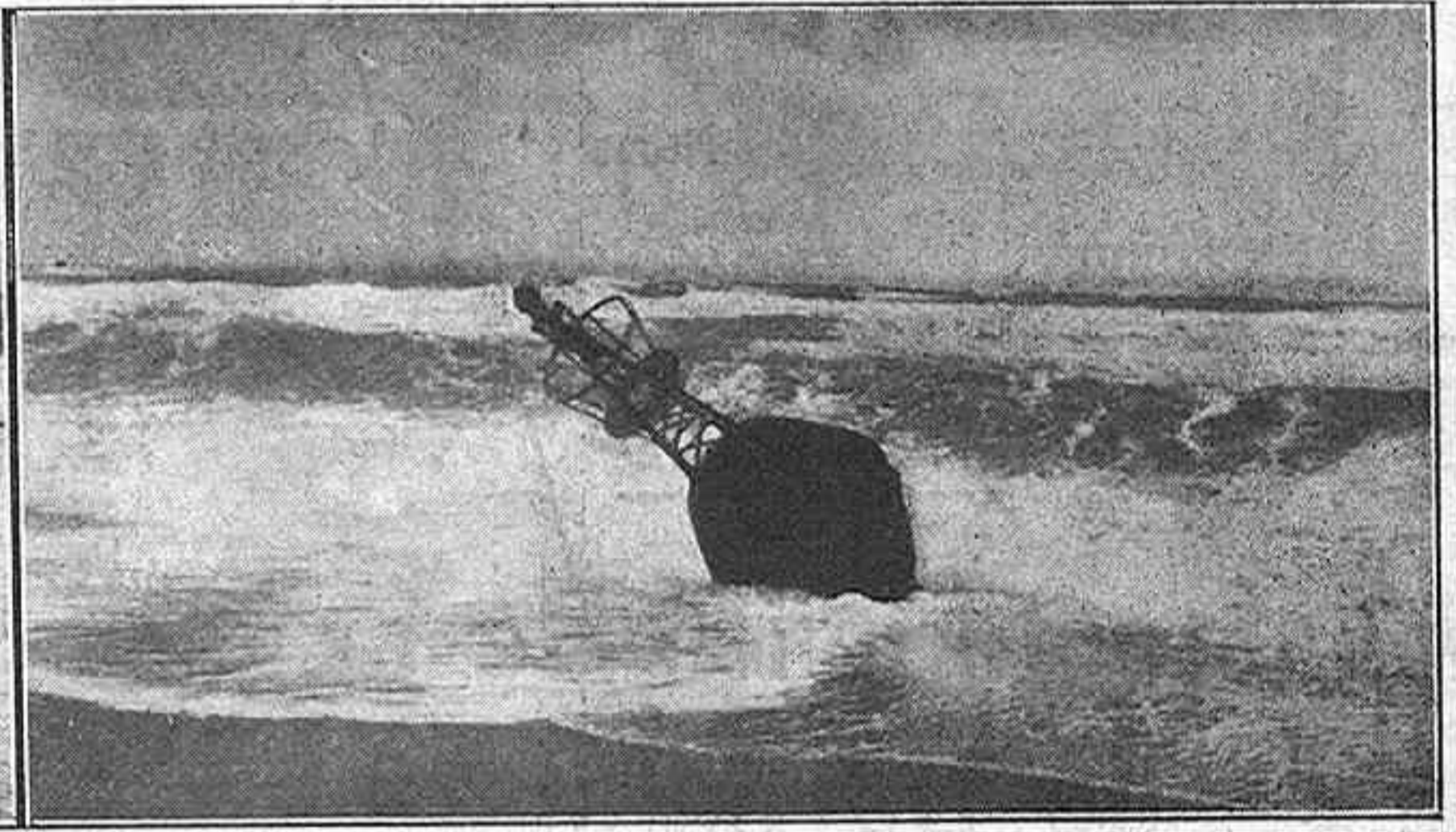
LA TRAGEDIA DEL 31 DE JANER

Sota Montjuic.—Varant una barca, tirada a la platja pel temporal.

Les despulles d'un naufragi.

Com va quedar la boia lluminosa de les obres del port.

Els estudiants de Barcelona, captant el passat dissabte pels nostres carrers, a favor de les víctimes del mar.